

Bewonderaar van mijn ranke knapenlijf

door HANS PLOMP

Met Xaviera Hollander, toen Vera de Vries, zat ik in de redactie van de schoolkrant. In 1961 nodigden we Gerard Reve uit voor een lezing op onze school. Hij was in het nieuws door de rechtszaak tegen hem, omdat hij had beschreven hoe hij de liefde bedreef met god, die zich manifesteerde als een zachte ezel, welke door Reve bereiden werd in de 'geheime opening'.

Wij hoopten op een schandaal, maar helaas hield Reve een saaie voordracht over de catharsis in de Griekse tragedie. "Opdat jullie weten dat ik niet van de straat ben," verklaarde hij zijn onderwerp. Na afloop gaf ik Reve enkele van mijn verhalen, waarin ik op puberaal-wrede wijze afrekende met mijn ouders.

Een half jaar later had Gerard me nog niet verder geholpen op literair gebied, terwijl hij in de redactie van *Tirade* zat. Toen ik hem vroeg mij nu eens te helpen met publiceren, sprak hij plechtig: "Als je schrijver wilt worden, moet je naar uitgever Johan B.W. Polak gaan. Maar trek wel een schone onderbroek aan..."

Zo kwam ik terecht bij Johan Polak. In het sombere huis van zijn moeder aan de chique Minervalaan ontving hij me op zijn slaapkamer. Hij lag op bed in ouderwets ondergoed en verklaarde dat hij zwak en ziekelijk was. Ik las hem enkele dingen voor, waar hij heel positief op reageerde. Maar hij werd misse-lijk en verliet zijn bed om te gaan overgeven. Daarbij viel me op dat zich een enorm geslachtsdeel aftende in zijn hagelwitte onderbroek.

Al spoedig sprak hij over de 'Griekse beginselen', die hij blijkbaar bewonderde en praktiseerde. Hij noemde mij een 'efebe', een compliment waarvan ik niet precies de betekenis wist. Daar zou ik alras achter komen, want Johan stelde voor mijn leermeester en beschermheer te worden, om mij vooruit te helpen in het leven. Daar stond dan slechts een kleine dienst tegenover: hij zou zo graag mijn ranke knapenlijf bewonderen.

Toen ik me had uitgekled, moest Johan alweer overgeven. Wat later, toen onze relatie vastere vorm had aangenomen, vroeg hij of ik hem handmatig wilde bevredigen. Het zou me geen windeieren opleveren. Ik stemde toe, en daar heb ik nooit spijt van gehad.

Mijn leven had in die tijd tamelijk chaotische vormen aangenomen. Ik werd van school gestuurd,

Ruigoord: 'Daar brengen wij al bijna een halve eeuw in de praktijk waarvoor Johan terugdeinsde.'

omdat ik een medeleerlinge zwanger had gemaakt, werd na enige moeite afgekeurd voor militaire dienst (S5, geestelijk labiel). Bovendien werd ik door mijn gerefomeerde ouders gedwongen om te trouwen, op mijn achttiende. Ik vond dat geen straf, want het betekende dat ik kon ontsnappen uit het benauwende ouderlijke milieu. Tot opluchting van mijn naïeve ouders was die keurige, rijke heer Polak bereid mijn 'opvoeding' verder ter hand te nemen. Ze hadden eens moeten weten...

Mijn bezoek begon meestal met een (mijnerzijds) plichtmatig af-trekronde. Vaak zei ik tegen Johan dat ik het triest vond dat hij op zo'n saaie en liefdeloze wijze aan zijn 'gerief' kwam. Soms vroeg hij dan of ik over hem heen wilde kotsen, maar zelfs dat genot kon ik hem niet schenken. Morele problemen had ik niet met de situatie. Ik zag het als een dienst die ik een meelijwekkende vriend bewees.

Zijn vriendschap toonde Johan op veel manieren. Hij vond woningen voor mij en mijn prille gezin, kocht auto's en schonk een maandelijkse toelage. Bovendien bedacht hij bijzonder moeilijke opdrachten voor mij, zoals het vertalen van *Language and Silence*, van de pessimistische filosoof George Steiner. Ook *Color of Darkness* van James Purdy, schepper van een zwartgallig, genadeloos homo-erotisch universum, vertaalde ik in zijn opdracht. Zo werd ik ingewijd in de 'hogere' en 'lagere' aspecten van zijn literaire smaak.

Samen bezochten we George Steiner (die mij apart nam en vroeg wat ik in die oude homo zag), Roland Holst en J.C. Bloem. De laatste vond ik een innemende oude man. Hij vertelde me dat hij vaak wakker lag 's nachts, om te wachten op Clara Eggink, zijn twintig jaar jongere geliefde. Pas als hij haar voetstappen hoorde, kwam hij tot rust. Ik vond het zo aardig dat hij me dit vertelde, het geheim van de dichter die schreef: 'Denkend aan de dood kan ik niet slapen, en niet slapend denk ik aan de dood...'

Intussen schreef ik aan mijn eerste roman, *De ondertrouw*, een somber herenboek. Deze ging voornamelijk over mijn relatie met Johan. Ik las de nieuwe stukken steeds aan hem voor. Hij vond het erg goed, maar wilde het niet uitgeven. Hij zei: "Dan denkt iedereen dat het vriendjespolitiek is."

Ik debuteerde in België bij Manteau, in de Vijfde Meridiaanreeks van Julien Weverbergh. In dat boek komen mijn homoseksuele ervaringen aan de orde. Het heeft een duistere ondertoon en bevat episodes die ik nu niet meer zou schrijven. Duidelijk is de cynische invloed van Reve, Purdy en Heere Heeresma, een andere literaire vriend. Ik dweeptte met Gustav Mahler, Hölderlin, Lautréamont. Mijn wereld was een duistere. Johan bracht me in contact met de 'klassieke' literatuur en leerde me de nodige discipline.

Daar kwam verandering in toen ik kennismaatte met leeftijdgenoten in de provobeweging en begon te happenen en te trippen. Johan

kon die jonge provo's nog wel pruimen. De blonde god Rob Stolk bewonderde hij en hij steunde financieel de eerste uitgaven van Provo. Ook was Johan degene die de tentoonstelling over het politiegeweld bij het huwelijk van Claus en Beatrix in een van zijn ruimten liet organiseren. Rob van Genneep voelde daar weinig voor, maar als het om jonge goden ging, was Johan tot veel bereid. De rellen rond deze expositie werden door Louis van Gasteren vereeuwigd in zijn aangrijpende documentaire *Omdat mijn fiets daar stond*.

Ik begon in die tijd met geestverruimende middelen te experimenteren. Dat kon Johan niet aan. Hij leefde in een eindtijd, terwijl ik een nieuwe tijd zag glore. Ik dacht: hij heeft miljoenen, waarom besteedt hij die alleen aan wat voorbij is? Waarom koopt hij geen stuk land, waar we een nieuwe gemeenschap kunnen stichten? In die tijd was de Queen Elizabeth te koop, een gigantisch passagiersschip. Ik zei tegen Johan: "Als jij dat schip koopt, dan zoek ik duizend mensen uit met wie we de wereld rondvaren om het provo-gedachtegoed te verspreiden." Dat was het einde van onze relatie, en ook mijn toelage hield op.

Enkele jaren later bezette ik met geestverwanten het voormalige eiland Ruigoord. Daar brengen wij al bijna een halve eeuw in de praktijk waarvoor Johan terugdeinsde.

"Je ne regrette rien!"